

סככה מקובלת לעומת גדרה (קוראל)

האוזמן מציין כי אישרנו „באופן מדעי עובר דה ידועה לכל, ללא כל חקירה, כי — ככל שגדל שטח הגג גדלה ההגנה מפני הקרינה“ (אגב, דבר זה אינו תמיד נכון). בנקודה זו אני תמה על גישתו המקצועית והכלכלית של ה.; הוא שוכח כנראה, כי לא עצם איכותה של העובדה חשובה, אלא ממדיה הכמותיים. כמוהו, גם אנחנו שיערנו שמתחת לגג שבגדרה עלול להתהוות עומס חום רב יותר. אך השאלה, אותה הצגנו היתה: האם באמת קיים הבדל זה, ואם כן — האם יש לו מימד בעל ערך כלכלי? סבורני שבנקודה זו לא השארנו מקום לאי-הבנות: ההבדל באקלים מתחת לגג בין שני טיפוסים המבנים הינו בעל ערך כלכלי. להפריש בין אקלים הסככה לבין אקלים חצר הגדרה — ערך כלכלי רב פי כמה.

האוזמן מעיר עוד כי עשינו משגה בבחירת גובה נקודות המדידה, וכי למדידותינו אין כל משמעות לגבי הבקר; והוא משיא לנו עצות בדבר דרכי המדידה הנכונות. יכול אני לקבוע באופן החלטי (וזאת הוא יוכל לשמוע מכל מי שמבין משהו במדידות זרימת חום) שהשגותיו אינן סבירות כלל. ברצון רב היינו עורכים בדיקות משלימות, כגון אלו שהוצעו על ידו, אך עמדנו בפני מיגבלות של כוח-אדם ומכשירים. מיגבלות אלו גם לא איפשרו בדיקת ההשפעה של גודל הגג על עומס החום תחתיו. אגב — הגדלת הגג בקוראל עד כדי מיתון האקלים בו, תחייב ריפוד לספיגת הנוזלים.

לבסוף אדגיש שוב את אשר הדגשתי בתשרי בתי להערותיו של משה כץ: הבדיקות שערכנו באות לבחון רק אספקט אחד ממכלול השאלות הכרוכות בבחירת טיפוס זה או אחר של מבנה; בחינה זו הראתה תוצאות המראות כי להבדל האקלים בין מבנים שונים יש ערך כלכלי רב.

ע. ברמן

מר ברמן נמצא עכשיו באוסטרליה ורשימתו הגיעה למערכת במחצית השנייה של חודש יולי 1966. המערכת

בהיותי עכשיו בחופשת שבתון בחו"ל הובאה לידיעתי רשימתו של י. האוזמן שפורסמה ב„משק הבקר והחלב“, חוברת 79-80. ברשימתו זו התייחס הנ"ל להשוואה שערכנו בין האקלים בסככה לבין זה שבגדרה.

רשימתנו ב„השדה“ (כרך מ', חוב' א') הובאה כפרסום מוקדם ותמציתי; לפיכך חסרים בו פרטים שונים. לצערי מבוססות השגותיו של ה. על הנחות שאינן עומדות בפני ביקורת: (1) ה. מציין כי הגדרה הינה צורת אחזקה, שהעיקר בה — הגידור ומיתקנים להאבסה ולמים. לפי הסתכלותו מתקבלות מגדרה כזו תוצאות טריות, וכי בקליפורניה, באקלים דומה לזה של ישראל, מניבות פרות בשתי חליבות 7500 ק"ג חלב. יורשה לי להזכיר עובדה דלקמן: בשנת 1954 ערכנו ניסיון, בו בדקנו תגובות של פרות חשופות לשמש לעומת תגובותיהן של פרות שהיו מוגנות מפני השמש ברציפות במשך תקופה ארוכה. בשעתו לא טרחנו לפרסם הנתונים על תגובת החלב בשתי הקבוצות הנ"ל משום שהדבר היה ברור וחד-משמעי — תגובת החלב של הפרות המוגנות מפני השמש היתה כפולה מזו של הפרות שנחשפו לשמש.

ומכאן לנקודה העקרונית, בה לקוי טיעונו של האוזמן: כמה חלב היו מניבות פרות קליר-פורניות אילו היו מוגנות מפני השמש? מניסיריני למדתי כי החשוב הוא — לא רק מהי תגובתן של פרות בתנאים מסויימים, אלא בכמה אפשר להעלות את התגובה על ידי שיפור האחד-זקה; דומני כי זאת צריכה להיות הגישה כשבים לבחון שינוי כלשהו במימשק. לפיכך — ציון העובדה כי במשק שלוחות עלתה התגובה ב-350 ק"ג חלב והסתכמה בלמעלה מ-7000 ק"ג לפרה (בממוצע) הינו למעשה ציון לשבח של היידע והמסירות של בוקרי שלוחות, אך אין בכך השוואה בין תנאי סככה לתנאי קוראל (עם גג). הנני משוכנע, על יסוד הנתונים שאספנו, כי בוקרי שלוחות היו זוכים בשיפור רב יותר בתגובה אילו היה באפשרותם לשפן את העדר בסככה תקינה.